

***Suvestinė redakcija nuo 2015-10-09 iki 2017-10-31***

*Įsakymas paskelbtas: Žin. 2012, Nr. [76-3970](#), i. k. 1122330ISAK003D-535*

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO  
Į S A K Y M A S**

**DĖL AUGALŲ APSAUGOS PLANO PATVIRTINIMO**

2012 m. birželio 29 d. Nr. 3D-535  
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. [90-2013](#); 2012, Nr. 63-3162) 8 straipsnio 1 dalimi,  
t v i r t i n u Augalų apsaugos planą (pridedama).

**ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS**

**KAZYS STARKEVIČIUS**

**SUDERINTA**

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos  
2012-06-28 raštu Nr. (17-2)-D8-5949

**SUDERINTA**

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos  
2012-06-28 raštu Nr. (11.3-192)10-5576

## PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro  
2012 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 3D-535

# AUGALŲ APSAUGOS PLANAS

## I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Augalų apsaugos plano (toliau – Planas) paskirtis – nustatyti tausų, racionalų, saugų ir atsakingą augalų apsaugos produktų naudojimą.

2. Planas parengtas įgyvendinant 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/128/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo (toliau – Direktyva) (OL 2009 L 309, p. 71).

3. Šiame Plane vartojamos sąvokos:

**Augalų apsaugos produkto rizikos rodiklis** (toliau – rizikos rodiklis) – augalų apsaugos produkto rizikos žmonių sveikatai ir (ar) aplinkai vertinimo rezultatas, gaunamas pagal tam tikrą skaičiavimo metodą.

Kitos šiame Plane vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatyme (Žin., 1995, Nr. [90-2013](#); 2012, Nr. 63-3162) ir kituose teisės aktuose.

## II. SITUACIJOS ĮVERTINIMAS

4. *Mokymas*. Lietuvoje yra sukurta augalų apsaugos produktų profesionalių naudotojų, augalų apsaugos produktų platintojų bei augalų apsaugos konsultantų mokymo bei augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimų išdavimo sistema. Mokymo programos yra parengtos įvertinant klausytojų išsilavinimą ir tikslines klausytojų grupes pagal skirtingas jų funkcijas ir pareigas. Asmenims, išklausiusiems mokymo programų kursą ir įvykdžiusiems programose nustatytus reikalavimus, yra išduodamas kursų baigimo pažymėjimas. Praktinis mokymas yra svarbus suvokiant riziką, susijusią su augalų apsaugos produktų naudojimu, dirbančiųjų apsaugos priemonėmis ir jų sveikata, aplinkos apsauga, produktų kokybe ir su tuo susijusia visuomenės sveikata, todėl teisės aktų nustatyta tvarka yra būtina ir toliau tobulinti augalų apsaugos produktų profesionalių naudotojų, augalų apsaugos produktų platintojų ir augalų apsaugos konsultantų kvalifikaciją.

5. *Augalų apsaugos produktų tiekimas rinkai*. Augalų apsaugos produktų tiekimas rinkai yra reglamentuotas Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatyme bei Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 (Žin., 2004, Nr. [15-481](#); 2010, Nr. 92-4868). Lietuvoje augalų apsaugos produktus parduoti gali tik tam leidimus turintys fiziniai asmenys ir Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje įsteigti juridiniai asmenys arba kitos organizacijos ar jų padaliniai (toliau – fiziniai ir juridiniai asmenys). Augalų apsaugos produktai, skirti profesionaliajam naudojimui, parduodami tik augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams.

Produktų poveikio rizika yra įvertinama augalų apsaugos produkto registracijos proceso metu, po to yra nustatomos rizikos mažinimo priemonės, kurios yra nurodomos etiketėse. Asmenys, tiekiantys rinkai augalų apsaugos produktus, savo interneto tinklalapiuose dažniausiai skelbia tik trumpas naudojimo instrukcijas, tuo tarpu augalų apsaugos produktų etiketės skelbiamos retai. Todėl reikia užtikrinti, kad siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką augalų apsaugos produktų platintojai suteiktų pirkėjams daugiau informacijos augalų apsaugos produktų naudojimo klausimais.

6. *Informavimas ir informuotumo didinimas*. Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras renka informaciją apie ūmius apsinuodijimo augalų

apsaugos produktais atvejus bei juos analizuoja. Tačiau Lietuvoje nėra sukurtos specialios visuomenei informuoti skirtos programos dėl augalų apsaugos produktų naudojimo rizikos ir galimo ūmaus ir ilgalaikio poveikio žmonių sveikatai bei aplinkai. Susisteminta informacija apie augalų apsaugos produktų registraciją, visapusišką jų ištyrimą ir jų naudojimą, taip pat su jų naudojimu susijusią riziką padėtų didesnei visuomenės daliai apsisaugoti nuo galimo kenksmingo augalų apsaugos produktų poveikio.

7. *Augalų apsaugos produktų purškimo įrangos naudojimas.* Profesionaliajam naudojimui skirtus augalų apsaugos produktus galima naudoti tik su patikrinta augalų apsaugos produktų purškimo įranga, kuri tikrinama kas penkeri metai. Šios įrangos tikrinimas Lietuvoje yra privalomas. Purškimo įrangą registruoti ir atlikti jų technines apžiūras turi teisę ūkio subjektai, turintys valstybės įmonės Mašinų bandymo stoties (toliau – Stotis) išduotą išvadą registruoti purškimo įrangą ir atlikti jų techninę apžiūrą. Purškimo įrangos registravimas bei jų techninės apžiūros atliekamos teisės aktų nustatyta tvarka.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [3D-751](#), 2015-10-08, paskelbta TAR 2015-10-08, i. k. 2015-14929

8. *Augalų apsaugos produktų purškimas iš oro.* Augalų apsaugos produktus purškšti iš oro draudžiama, išskyrus Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatyme nustatytas išimtis.

9. *Informacija visuomenei.* Augalų apsaugos produktų registracijos procese yra įvertinamas galimas augalų apsaugos produktų poveikis augalų apsaugos produktų operatoriui, šalia esantiems žmonėms, nustatomi apribojimai bei rizikos mažinimo būdai, kurie atsispindi produkto etiketėje. Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklėse yra bendrojo pobūdžio nurodymai, kaip purškiant seksti, kad purškiamo tirpalo dulksna nepatektų ant gretimo lauko ar sodybų. Kiekvieno konkretaus produkto etiketėje yra nurodyta, kokiomis sąlygomis ir koku būdu jis turi būti naudojamas. Todėl šalia gyvenančių žmonių saugumas būtų visiškai užtikrintas, jei augalų apsaugos produktų naudotojai griežtai laikytųsi augalų apsaugos produktų naudojimo rekomendacijų, o visuomenė galėtų gauti objektyvios informacijos apie augalų apsaugos produktų naudojimą ir keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai.

10. *Paviršinio ir požeminio vandens apsaugos priemonės nuo augalų apsaugos produktų poveikio.* Šiuo metu Lietuvoje geriamojo vandens vartojimą reglamentuoja teisės aktai, kuriuose nustatytos didžiausios leidžiamos koncentracijos medžiagoms, kurių patekimas į vandenį turi būti kontroliuojamas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vandens įstatymu (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. 36-1544) vandens telkinių būklei įvertinti turi būti vykdomas telkinių priežiūros, veiklos ir tiriamasis monitoringas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 315 „Dėl Valstybinės aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programos patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. [34-1603](#)) buvo patvirtinta nauja Valstybinė aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programa. Šioje programoje yra numatyta tęsti uždraustų ar riboto naudojimo augalų apsaugos produktų stebėseną požeminiame vandenyje, Baltijos jūroje bei Kuršių mariose. Siekiant apsaugoti požeminį ir paviršinį vandenį, draudžiama paviršinio vandens telkinių apsaugos zonose ir juostose naudoti augalų apsaugos produktus, kaip tai numatyta Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. [22-652](#); 1996, Nr. [2-43](#)).

Siekiant išvengti vandens taršos augalų apsaugos produktais reikėtų taikyti veiksmingiausias purškimo metodus bei mažinti augalų apsaugos produktų naudojimą esant didelei nuotėkio į paviršinį vandenį ar nuotekų sistemas rizikai.

11. *Augalų apsaugos produktų naudojimo konkrečiose vietovėse sumažinimas.* Siekiant apsaugoti vietoves, kuriose lankosi visuomenė arba labiausiai pažeidžiamos grupės, yra draudžiama profesionaliajam naudojimui skirtus augalų apsaugos produktus naudoti mokslo bei gydymo paskirčių pastatų teritorijose. Rekreacinės paskirties želdynų, sporto paskirties pastatų teritorijose leidžiama naudoti tik tokius augalų apsaugos produktus, kurių sudėtyje esančios veikliosios medžiagos yra nedidelės rizikos. Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose nustatyta, kad draudžiama augalų apsaugos produktus naudoti

telmologiniuose, pedologiniuose, zoologiniuose, ornitologiniuose, ichtiologiniuose draustiniuose bei karstinio regiono III ir IV grupės žemėje. Botaniniuose, botaniniuose zoologiniuose draustiniuose bei rezervatų apsaugos juostose augalų apsaugos produktus galima naudoti tik ariamojoje žemėje. Pagal darbo specifiką žemės ūkio darbuotojai gali atlikti su apdorojimu susijusius darbus lauke, patalpoje apdorojimo metu ir tuoj po jo, jei naudojamo produkto etiketėje nenurodyta kitaip, ir būtinai turi dėvėti asmenines apsaugos priemonės, kurios nurodytos naudojamo produkto etiketėje.

12. *Augalų apsaugos produktų tvarkymas, saugojimas ir jų pakuočių bei likučių apdorojimas.* Augalų apsaugos produktų saugojimą, tvarkymą, po purškimo rezervuaruose likusių mišinių šalinimą ir naudotos įrangos plovimą po purškimo reglamentuoja Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklės. Vadovaujantis šiomis taisyklėmis, augalų apsaugos produkto naudotojas, atlikdamas purškimo darbus, privalo laikytis geros augalų apsaugos praktikos bei integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principų pagal produktų etiketėse nurodytus reikalavimus.

Nukenksminti augalų apsaugos produktų likučiai tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme (Žin., 1998, Nr. [61-1726](#); 2002, Nr. [72-3016](#)) bei kituose atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytais reikalavimais. Tuščios augalų apsaugos produktų pakuotės yra tvarkomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme (Žin., 2001, Nr. [85-2968](#)), Atliekų tvarkymo įstatyme, Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 348 (Žin., 2002, Nr. [81-3503](#)), Atliekų tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 (Žin., 1999, Nr. [63-2065](#); 2011, Nr. 657-2721), bei kituose atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytais reikalavimais.

13. *Integruota kenksmingųjų organizmų kontrolė.* Atliekant integruotą kenksmingųjų organizmų kontrolę akcentuojamas sveikų augalų auginimas, kuo mažiau pažeidžiant žemės ūkio ekosistemas, ir skatinamos kuo saugesnės žmonėms ir aplinkai kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonės. Integruotą kenksmingųjų organizmų kontrolę sudaro: kenksmingųjų organizmų stebėseną, jų prognozavimą ir išspėjimą apie galimą žalą, kontrolės metodų parinkimas ir taikymas. Prioritetas turi būti skiriamas necheminiams augalų apsaugos metodams, o cheminiai augalų apsaugos produktai naudojami, kai kitos efektyvios ir ekonomiškai tinkamos alternatyvos nenaikina kenksmingųjų organizmų.

Šiuo metu Lietuvoje yra diegiamas sodo ir daržo augalų ligų ir kenkėjų prognozavimo tinklas, kuris šiuo metu apima 10 šalies ūkių, esančių skirtingose agroklimatinėse zonose. 10 meteorologinių stočių naudojama pažangi sodo ir daržo augalų ligų ir kenkėjų prognozavimo sistema. Siekiant užtikrinti aukštos kokybės ir saugių vaisių ir daržovių išauginimą būtina šį tinklą plėsti. Tam trūksta meteorologinių stotelių su integruotais ligų ir kenkėjų prognozavimo modeliais. Lauko augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėjimai ir jų plitimo prognozė vykdoma fragmentiškai. Integruota kenksmingųjų organizmų kontrolė neatsiejama ir nuo biologinių augalų apsaugos produktų naudojimo. Kol kas šių produktų pasirinkimas labai menkas, todėl būtina skatinti biologinių augalų apsaugos produktų veiksmingumo ir pritaikymo praktikoje tyrimus.

14. *Rizikos rodikliai.* Nacionaliniai rizikos rodikliai Lietuvos Respublikoje iki šiol nebuvo reglamentuoti, tačiau jie nėra nustatyti ir Europos Bendrijos lygiu. Direktyva numato galimybę nustatyti rizikos rodiklius Europos Bendrijos lygiu. Kol jų nėra, bus naudojami aplinkosauginiai, socialiniai ir ekonominiai rodikliai, kurie rodys pažangą siekiant Plano tikslų.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, Žin., 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

### III. PLANO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

15. Šio plano tikslas – skatinti tikslingą ir ekonomiškai efektyvų augalų apsaugos produktų naudojimą, užtikrinti maisto produktų saugą, subalansuotą žemės ūkio vystymąsi, apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo augalų apsaugos produktų naudojimo keliamos rizikos, gerinti visuomenės švietimą ir informavimą tausaus augalų apsaugos produktų naudojimo klausimais, užtikrinti augalų apsaugos produktų naudotojų, platintojų ir augalų apsaugos konsultantų švietimą ir mokymą, skatinti integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės taikymą ir necheminių medžiagų naudojimą.

16. Šio plano uždaviniai:

16.1. visiems augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams, augalų apsaugos produktų platintojams ir augalų apsaugos konsultantams organizuoti prieinamą mokymą siekiant įgyti ar atnaujinti reikalingas žinias;

16.2. užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų platintojai, tiekiantys rinkai augalų apsaugos produktus, augalų apsaugos produktų naudotojams suteiktų išsamią informaciją apie augalų apsaugos produktų naudojimo keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai, saugumo reikalavimus, tinkamą augalų apsaugos produktų saugojimą, tvarkymą, naudojimą ir saugų šalinimą;

16.3. parengti visuomenės informavimo dėl necheminių priemonių naudojimo, augalų apsaugos produktų naudojimo rizikos bei galimo ūmaus ir ilgalaikio poveikio žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai programas bei apsaugoti visuomenę nuo augalų apsaugos produktų naudojimo keliamos rizikos;

16.4. užtikrinti, kad profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai būtų naudojami tik su patikrinta augalų apsaugos produktų purškimo įranga;

16.5. užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų purškimas iš oro būtų vykdomas tik Augalų apsaugos įstatyme nustatytais sąlygomis;

16.6. užtikrinti priemonių, apsaugančių paviršinį ir požeminį vandenį nuo užteršimo augalų apsaugos produktais, įgyvendinimą;

16.7. užtikrinti, kad saugomose teritorijose, Europos Bendrijos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose bei vietose, kuriose neseniai buvo panaudoti augalų apsaugos produktai, būtų taikomos tinkamos rizikos valdymo priemonės;

16.8. patvirtinti priemones, užtikrinančias augalų apsaugos produktų saugojimą, ir užtikrinti augalų apsaugos produktų pakuočių atliekų tvarkymą, surinkimą ir šalinimą;

16.9. skatinti kenksmingųjų organizmų kiekio kontrolę, taikant integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės bendruosius principus, pateiktus 2 priede, bei numatyti priemones, būtinas jiems įgyvendinti;

16.10. nustatyti rodiklius, kurie rodys pažangą siekiant Plano tikslų.

#### **IV. PLANO ĮGYVENDINIMAS**

17. Plano įgyvendinimo priemonės (plano uždavinių įgyvendinimo priemonės, terminai, atsakingi vykdytojai) pateiktos 1 priede.

18. Atsižvelgiant į 1 priede įgyvendinamų priemonių veiksmingumą bei į jų poveikį žmonių sveikatai, aplinkai, socialinį ir ekonominį poveikį Planas turi būti peržiūrimas ne rečiau kaip kas 5 metai.

19. Už Plano įgyvendinimo koordinavimą ir priežiūrą atsakinga Žemės ūkio ministerija. Žemės ūkio ministerija Planui koordinuoti gali sudaryti darbo grupę.

20. Aplinkos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba užtikrina, kad informacija apie atitinkamų metų Plano priemonių, kurias vykdo joms pavaldžios ir jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos bei įstaigos, vykdymą būtų pateikta Žemės ūkio ministerijai iki kitų metų vasario 1 d.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, Žin., 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

## V. NUMATOMI REZULTATAI

21. Plano 1 priede nurodyti rizikos rodikliai padės įvertinti priemonių veiksmingumą Plano tikslui pasiekti.

## VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Įgyvendinus Plano uždavinių priemones:

22.1. augalų apsaugos produktų liekanų kiekis augaliniuose maisto produktuose 2017 m. bus sumažintas 2 procentais lyginant su 2010 m.;

22.2. žemės ūkio naudmenų plotai, kuriuose nenaudojami augalų apsaugos produktai, 2017 m. padidės iki 2 procentų lyginant su 2008–2011 m. vidurkiu.

*Papildyta punktu:*

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, *Žin.*, 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

23. Plano numatytos priemonės finansuojamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ministerijoms ir įstaigoms, dalyvaujančioms įgyvendinant Planą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gautų lėšų.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, *Žin.*, 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

24. Planas ir jo pakeitimai skelbiami Žemės ūkio ministerijos tinklalapyje. Visuomenė ir suinteresuotos institucijos turi teisę teikti pastabas ir pasiūlymus teisės aktų nustatyta tvarka.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, *Žin.*, 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

---



Augalų apsaugos plano  
1 priedas

### AUGALŲ APSAUGOS PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

| Uždaviniai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Priemonės                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Įgyvendinimo terminai | Atsakingi vykdytojai                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Visiems augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams, augalų apsaugos produktų platintojams ir augalų apsaugos konsultantams organizuoti prieinamą mokymą siekiant įgyti ar atnaujinti reikalingas žinias.                                                                                                                                              | 1.1. Vykdyti augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų, augalų apsaugos produktų platintojų ir augalų apsaugos konsultantų mokymą bei kvalifikacijos tobulinimą pagal patvirtintas augalų apsaugos mokymo programas.                                                                                                                                                                                                                     | Nuolat                | Žemės ūkio ministerijos programos „LEADER“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras (ŽMMC)<br>Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (VAT) |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 1.2. Atnaujinti augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimų išdavimo duomenų bazę.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 2014 m.               | VAT                                                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 1.3. Numatyti skatinimo priemonės mokymui, konsultavimui ir informavimui tausaus augalų apsaugos priemonių naudojimo klausimais.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 2014 m.               | Žemės ūkio ministerija (ŽŪM)                                                                                                                                     |
| 2. Užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų platintojai, tiekiantys rinkai augalų apsaugos produktus, augalų apsaugos produktų naudotojams suteiktų išsamią informaciją apie augalų apsaugos produktų naudojimo keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai, saugumo reikalavimus, tinkamą augalų apsaugos produktų saugojimą, tvarkymą, naudojimą ir saugų šalinimą. | 2.1. Rekomenduoti augalų apsaugos produktų gamintojų atstovams savo interneto tinklalapiuose skelbti visų tiekiamų rinkai naujausių augalų apsaugos produktų etiketes ir kitą bendrojo pobūdžio informaciją apie augalų apsaugos produktų naudojimo keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai.                                                                                                                                                  | Nuolat                | VAT                                                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 2.2. Užtikrinti, kad būtų laikomasi augalų apsaugos produktų etiketėse nurodytų konkrečių apsaugos priemonių, skirtų augalų apsaugos produktų keliamai rizikai sumažinti.                                                                                                                                                                                                                                                                         | Nuolat                | VAT                                                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 2.3. Skleisti informaciją mokymuose, žiniasklaidoje bei interneto tinklalapiuose apie geros ir blogos patirties atvejus, susijusius su augalų apsaugos produktų poveikiu dirbantiems, ir taikomas prevencines priemones.                                                                                                                                                                                                                          | Nuolat                | VAT                                                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 2.4. Parengti Saugaus darbo su augalų apsaugos produktais leidinį, kuris apimtų visus jų naudojimo etapus.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 2015 m.               | ŽŪM                                                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 2.5. Užtikrinti, kad visi augalų apsaugos produktų platintojai, kurie yra susiję su tiesioginiu pardavimu, būtų išklause mokymo programas ir pardavimo metu galėtų suteikti augalų apsaugos produktų profesionaliesiems ir neprofesionaliesiems naudotojams atitinkamą informaciją apie augalų apsaugos produktų naudojimą, jų keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai bei saugumo instrukcijas, skirtas atitinkamų produktų rizikai valdyti. | Nuolat                | VAT                                                                                                                                                              |
| 3. Parengti visuomenės informavimo dėl necheminių priemonių naudojimo, augalų apsaugos produktų naudojimo rizikos bei galimo ūmaus ir ilgalaikio poveikio žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai programas bei apsaugoti                                                                                                                             | 3.1. Sukurti virtualią, objektyvią informavimo sistemą apie augalų apsaugos produktų registraciją, veikimo būdą, saugų jų naudojimą, poveikį žmonių sveikatai, aplinkai, netiksliniams organizmams, integruotąją kenksmingųjų organizmų kontrolę, necheminių priemonių naudojimą ir kt.                                                                                                                                                           | 2013 m.               | ŽŪM, ŽMMC, VAT, Sveikatos apsaugos ministerija (SAM), Aplinkos ministerija (AM),                                                                                 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 3.2. Organizuoti saugaus augalų apsaugos produktų naudojimo pristatymus žemės ūkio parodose ir kituose renginiuose.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Nuolat                | ŽMMC                                                                                                                                                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 3.3. Kaupti ir viešinti informaciją apie ūmaus apsinuodijimo augalų apsaugos                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Nuolat                | SAM, ŽŪM, VAT                                                                                                                                                    |

|                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |              |                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------------------------------------------------------------------------|
| visuomenę nuo augalų apsaugos produktų naudojimo keliamos rizikos.                                                                                                                                                                  | produktais atvejus.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |              |                                                                           |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 3.4. Skleisti informaciją mokymuose, žiniasklaidoje ir interneto tinklalapiuose apie augalų apsaugos produktų poveikį augalų apsaugos produktų naudotojams                                                                                                                                                                                       | Nuolat       | ŽMMC, VAT, ŽŪM, SAM, VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba (LŽŪKT) |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 3.5. Įtraukti suinteresuotus asmenis ir asociacijas, vienijančias augalų apsaugos produktų gamintojus, platintojus, pardavėjus, konsultantus ar naudotojus, į darbo grupes dėl saugaus augalų apsaugos produktų naudojimo ir (ar) informavimo.                                                                                                   | Nuolat       | ŽŪM, VAT, SAM, AM                                                         |
| 4. Užtikrinti, kad profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai būtų naudojami tik su patikrinta augalų apsaugos produktų purškimo įranga..                                                                         | 4.1. Plėsti profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų purškimo įrangos duomenų bazę.                                                                                                                                                                                                                                           | 2014 m.      | VAT, ŽŪM                                                                  |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 4.2. Užtikrinti, kad visos purškimo įrangos patikros paslaugas teikiančios įmonės atliktų kokybišką patikrą.                                                                                                                                                                                                                                     | Nuolat       | Valstybės įmonė Mašinų bandymo stotis                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 4.3. Užtikrinti, kad augalų apsaugos produktai būtų purškiami tik patikrintu, tvarkingu purkštuvu, aprūpintu vienodo pralaidumo purkštukais, sureguliuotu išpurkšti norimą tirpalo kiekį, taip išvengiant netikslingo augalų apsaugos produktų skleidimo, aplinkos taršos ir neigiamo poveikio žmogui, dirbančiam su augalų apsaugos produktais. | Nuolat       | VAT                                                                       |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 5.1. Informuoti atsakingas institucijas ir visuomenę apie prašymus išduoti vienkartinį leidimą purkšti augalų apsaugos produktus iš oro ir tokių prašymų patvirtinimus.                                                                                                                                                                          | Nuolat       | AM                                                                        |
| 5. Užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų purškimas iš oro būtų vykdomas tik Augalų apsaugos įstatyme nustatytais sąlygomis.                                                                                                      | 5.2. Vykdyti augalų apsaugos produktų purškimo iš oro naudojimo priežiūrą.                                                                                                                                                                                                                                                                       | Nuolat       | VAT, AM                                                                   |
| 6. Užtikrinti priemonių, apsaugančių paviršinį ir požeminį vandenį nuo užteršimo augalų apsaugos produktais, įgyvendinimą.                                                                                                          | 6.1. Peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius paviršinio ir požeminio vandens apsaugą nuo augalų apsaugos produktų poveikio, ir teikti siūlymus dėl teisės aktų tobulinimo.                                                                                                                                                                   | 2013 m.      | AM, ŽŪM                                                                   |
| 7. Užtikrinti, kad saugomose teritorijose, Europos Bendrijos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose bei vietose, kuriose neseniai buvo panaudoti augalų apsaugos produktai, būtų taikomos tinkamos rizikos valdymo priemonės. | 7.1. Vykdyti augalų apsaugos produktų bei kitų augalų apsaugos metodų naudojimą saugomose teritorijose, Europos Bendrijos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose bei vietose, kuriose neseniai buvo panaudoti augalų apsaugos produktai, ir įvertinti, ar taikomos tinkamos rizikos valdymo priemonės.                                     | Nuolat       | VAT                                                                       |
| 8. Patvirtinti priemones, užtikrinančias augalų apsaugos produktų saugojimą, ir užtikrinti augalų apsaugos produktų pakuočių atliekų tvarkymą, surinkimą ir šalinimą.                                                               | 8.1. Peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius augalų apsaugos produktų pakuočių atliekų tvarkymą, saugojimą ir sunaikinimą, bei pateikti siūlymus dėl teisės aktų tobulinimo.                                                                                                                                                                 | 2014 m.      | ŽŪM, AM, VAT                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 8.2. Parengti augalų apsaugos produktų sandėliavimo technologinio projektavimo taisykles.                                                                                                                                                                                                                                                        | 2013 m.      | ŽŪM                                                                       |
| 9. Skatinti kenksmingųjų organizmų kiekio kontrolę, taikant integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės bendruosius principus, pateiktus 2 priede, bei numatyti priemones, būtinas jiems įgyvendinti.                              | 9.1. Nustatyti lauko, sodo ir daržo augalų kenksmingųjų organizmų žalingumo slenksčius, sudaryti ligų ir kenkėjų stebėsenos praktines schemas.                                                                                                                                                                                                   | 2012–2017 m. | ŽŪM                                                                       |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 9.2. Vykdyti augalų apsaugos produktų veiksmingumo bei jų pokyčių tyrimus.                                                                                                                                                                                                                                                                       | Nuolat       | ŽŪM                                                                       |
|                                                                                                                                                                                                                                     | 9.3. Vadovaujantis naujausiais tyrimų rezultatais rengti ir nuolat atnaujinti saugias žmogui, aplinkai ir ekonomiškai naudingas augalų auginimo technologijas, kuriose, taikant integruotą kenksmingųjų organizmų kontrolę, būtų siekiama sumažinti augalų                                                                                       | Nuolat       | ŽŪM                                                                       |



|                                                                             |                                                                                                                                                                                                              |                               |                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|------------------------------------------------------|
|                                                                             | apsaugos produktų naudojimą.                                                                                                                                                                                 |                               |                                                      |
|                                                                             | 9.4. Vykdyti žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo prognozę ir stebėseną, tvarkyti duomenis, susijusius su žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną bei juos viešinti.                        | Nuolat                        | VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba (LŽŪKT) |
|                                                                             | 9.5. Vertinti naujų ir jau registruotų veislių vertingumą bei jautrumą ligoms ir skelbti šiuos duomenis.                                                                                                     | Nuolat                        | ŽŪM                                                  |
|                                                                             | 9.6. Numatyti skatinimo priemonės žemės ūkio subjektams, taikantiems integruotą kenksmingųjų organizmų kontrolę ūkiuose.                                                                                     | 2014 m.                       | ŽŪM                                                  |
|                                                                             | 9.7. Peržiūrėti ir papildyti Augalų apsaugos produktų kontrolės taisyklės nuostatomis dėl integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės.                                                                      | 2013 m.                       | VAT                                                  |
|                                                                             | 9.8. Užtikrinti integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principų laikymąsi.                                                                                                                             | Nuolat                        | VAT                                                  |
|                                                                             | 9.9. Informuoti ir skatinti žemės ūkio veiklos subjektus plėtoti ekologinį ūkininkavimą.                                                                                                                     | Nuolat                        | ŽŪM                                                  |
|                                                                             | 9.10. Numatyti skatinimo priemonės biologiniams augalų apsaugos produktams registruoti.                                                                                                                      | 2013 m.                       | VAT                                                  |
| 10. Nustatyti rizikos rodiklius, kurie rodys pažangą siekiant Plano tikslų. | Aplinkosauginiai rodikliai                                                                                                                                                                                   |                               |                                                      |
|                                                                             | 10.1. Profesionaliajam naudojimui skirtos augalų apsaugos produktų purškimo įrangos, turinčios galiojančius pažymėjimus, skaičiaus didėjimas.                                                                | Atskaitos laikotarpis 2012 m. | VAT                                                  |
|                                                                             | 10.2. Augalų apsaugos produktų purškimo įrangos, kuri yra aprūpinta įranga ir (arba) specialiais purkštukais, mažinančiais išpurkšto tirpalo lašelių pernešimą ant netikslinių objektų, skaičiaus didėjimas. | Atskaitos laikotarpis 2012 m. | VAT                                                  |
|                                                                             | 10.3. Pavojingų veikliųjų medžiagų mažėjimas registruotuose augalų apsaugos produktuose.                                                                                                                     | Atskaitos laikotarpis 2013 m. | VAT                                                  |
|                                                                             | Socialiniai rodikliai                                                                                                                                                                                        |                               |                                                      |
|                                                                             | 10.4. Augalų apsaugos produktų liekanų kiekio augaliniuose maisto produktuose mažėjimas                                                                                                                      | Atskaitos laikotarpis 2010 m. | Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba           |
|                                                                             | 10.5. Augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų, augalų apsaugos produktų platintojų ir augalų apsaugos konsultantų, turinčių augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimus, skaičiaus didėjimas.       | Atskaitos laikotarpis 2012 m. | VAT                                                  |
|                                                                             | Ekonominiai rodikliai                                                                                                                                                                                        |                               |                                                      |
|                                                                             | 10.6. Registruotų biologinių augalų apsaugos produktų skaičiaus didėjimas.                                                                                                                                   | Atskaitos laikotarpis 2012 m. | VAT                                                  |
|                                                                             | 10.7. Augalų apsaugos produktų veikliųjų medžiagų sunaudojimo kiekio kitimas                                                                                                                                 | Atskaitos laikotarpis 2012 m  | VAT                                                  |

*Priedo pakeitimai:*

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, Žin., 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

Nr. [3D-922](#), 2014-12-03, paskelbta TAR 2014-12-03, i. k. 2014-18650

Nr. [3D-751](#), 2015-10-08, paskelbta TAR 2015-10-08, i. k. 2015-14929

## INTEGRUOTOS KENKSMINGŲJŲ ORGANIZMŲ KONTROLĖS BENDRŲJŲ PRINCIPŲ SĄRAŠAS

Augalų apsaugos produktų profesionalusis naudotojas turi paisyti šių reikalavimų:

1. Laikytis sėjomainos.

2. Tinkamai paruošti dirvą sėjai, t. y. suformuoti tinkamą sėklos įterpimo gylį, taikyti dirvą tausojantį žemės dirbimą ir tiesioginę sėją.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, Žin., 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

3. Laikytis tinkamiausių sėjos ir sodinimo terminų bei formuoti tinkamus įsėlius ir pasėlio tankumą.

4. Parinkti atsparias augalų veisles, kokybišką sėklą ir sodinamąją medžiagą.

5. Atlikti subalansuotą tręšimą, kalkinimą ir drėkinimą.

6. Taikyti kenksmingųjų organizmų plitimo prevenciją naudojant higienos priemones (reguliariai plauti purškimo, žemės dirbimo, sėjos ir derliaus nuėmimo įrangą ir agregatus).

7. Esant galimybei, naudoti nechemines technologijas ir priemones bei biologinius augalų apsaugos produktus, kurie išsaugo pasėlyje ir aplink jį esančius naudinguosius organizmus.

8. Vadovautis kenksmingųjų organizmų stebėsenos rezultatais, mokslškai pagrįstais įspėjimais, prognozėmis ir ankstyvojo kenksmingųjų organizmų plitimo diagnozavimo sistemų duomenimis bei remtis augalų apsaugos konsultantų patarimais.

9. Remdamasis kenksmingųjų organizmų stebėsenos rezultatais, nuspręsti dėl augalų apsaugos produktų naudojimo tikslingumo ir pasirinkti tinkamą jų naudojimo laiką. Priimant sprendimus naudoti cheminius augalų apsaugos produktus, svarbu remtis tiksliais ir mokslškai pagrįstomis rekomendacijomis, atsižvelgiant į konkrečioms žemės ūkio kultūroms, vietovėms ir klimato sąlygoms nustatytas kenksmingųjų organizmų žalingumo ribas.

10. Teikti pirmenybę tvariams biologiniams, fiziniams ir kitiems necheminiams metodams, jei šių metodų taikymas užtikrina pakankamą kenksmingųjų organizmų kontrolę.

11. Naudoti augalų apsaugos produktus, pritaikytus konkrečiam augalui ir darančius mažiausią šalutinį poveikį žmonių ir gyvūnų sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai.

12. Užtikrinti, kad naudojamų augalų apsaugos produktų ir kitų priemonių mastas neviršytų būtinybės, pavyzdžiui, mažinti augalų apsaugos produktų dozes, augalų apsaugos produktus naudoti rečiau ar ne visoje teritorijoje, tačiau tai neturi didinti kenksmingųjų organizmų populiacijų atsparumo rizikos.

13. Jei yra žinoma apie kenksmingųjų organizmų atsparumo riziką tam tikriems augalų apsaugos produktams naudoti esamas kovos su atsparumu priemones, pavyzdžiui, naudoti ne vienos cheminės grupės augalų apsaugos produktus, taikyti skirtingus jų naudojimo būdus.

14. Remdamasis duomenimis apie augalų apsaugos produktų naudojimą ir kenksmingųjų organizmų stebėsenos rezultatais, patikrinti, ar taikytos augalų apsaugos priemonės buvo sėkmingos.

15. Vadovautis Geros augalų apsaugos praktikos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-227 (Žin., 2004, Nr. [66-2349](#); 2011, Nr. 138-6547), ir kitais teisės aktais.

---

**Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, Žin., 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 "Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-922](#), 2014-12-03, paskelbta TAR 2014-12-03, i. k. 2014-18650

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-751](#), 2015-10-08, paskelbta TAR 2015-10-08, i. k. 2015-14929

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo